

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības amatpersonu piemērotības novērtēšanas noteikumi" anotācija

Nosaukums	Kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības amatpersonu piemērotības novērtēšanas noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Kredītiestāžu likuma 50. panta otrā daļa un 57. panta 1. ¹ daļa un Ieguldījumu brokeru sabiedrību likuma 8. panta astotā daļa un 45. panta sestā daļa
Mērķis un būtība	<p>Kredītiestāžu likums un Ieguldījumu brokeru sabiedrību likums nosaka Latvijas Bankai pienākumu izdot noteikumus, kuros tā nosaka kārtību, kādā kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības novērtē savu amatpersonu atbilstību ieņemamajam amatam noteiktajām prasībām. Šāds deleģējums likumos ietverts, lai Latvijas normatīvajos aktos ieviestu normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija direktīvas 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību, ar ko groza direktīvu 2002/87/EK un atceļ direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK, un Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija direktīvas 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza direktīvu 2002/92/ES un direktīvu 2011/61/ES, kā arī lai noteiktu prasības, kas izriet no Eiropas Banku iestādes un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes pieņemtajiem lēmumiem, pamatnostādņēm un ieteikumiem, un nodrošinātu dalībvalstīs vienotu, efektīvu un konstruktīvu uzraudzības praksi, ņemot vērā Eiropas finanšu uzraudzības sistēmas pārrobežu darbības raksturu, tostarp, lai ieviestu Eiropas Banku iestādes un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes 2021. gada 2. jūlija pamatnostādņu EBA/PN/2021/06; ESMA35-36-2319 "Pamatnostādnes par vadības struktūras locekļu un personu, kuras pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanu" (turpmāk – Pamatnostādnes) prasības.</p> <p>Šobrīd ir spēkā un minēto deleģējumu izpilda Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 14. jūlija normatīvie noteikumi Nr. 94 "Valdes un padomes locekļu un personu, kuras pilda pamatfunkcijas, piemērotības novērtēšanas normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 94).</p> <p>Savukārt saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības amatpersonu piemērotības novērtēšanas noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts), kas aizstās Noteikumus Nr. 94.</p>

	<p>Noteikumu projekts izstrādāts ar mērķi noteikt kārtību, kādā Latvijas Republikā reģistrētās kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības, ārvalstu kredītiestāžu filiāles un ieguldījumu brokeru sabiedrību filiāles (turpmāk kopā – iestāde) novērtē izvirzītos vai ievēlētos (ieceltos) iestādes padomes un valdes locekļus un personas, kuras pilda pamatfunkcijas (turpmāk kopā – amatpersonas), kā arī nosaka korektīvos pasākumus, kas piemērojami gadījumos, kad norādītās amatpersonas neatbilst attiecīgajam amatam izvirzītajām prasībām.</p> <p>Noteikumu projektā noteikto par piemērotības novērtēšanu valdes un padomes locekļiem ievēro arī Kredītiestāžu likuma 4.¹ pantā minētās sabiedrības, Latvijas Republikā reģistrētās finanšu pārvaldītājsabiedrības un jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības, kuras darbojas galvenokārt finanšu jomā un uz kurām attiecināmas Kredītiestāžu likuma 112.² panta vienpadsmitās daļas prasības, un ieguldījumu pārvaldītājsabiedrības vai jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības, uz kurām attiecināmas Ieguldījumu brokeru sabiedrību likuma 63. panta otrās daļas prasības.</p> <p>Noteikumu projekts nosaka prasības iestādes amatpersonu piemērotības novērtēšanai, tai skaitā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) amatpersonu piemērotības novērtēšanas kritērijus, īpaši precizējot tādus aspektus kā: <ol style="list-style-type: none"> a) reputācija, godprātība un atbilstība iestādes korporatīvajām vērtībām un profesionālās rīcības un ētikas standartiem, b) padomes un valdes locekļu spēja rīkoties neatkarīgi (<i>independence of mind</i>), c) neatkarīgu (<i>being independent</i>) padomes locekļu identificēšanas kritēriji, d) zināšanas, prasmes un pieredze, e) padomes un valdes locekļu spēja veltīt pietiekamu laiku savu amata pienākumu izpildei; 2) prasības amatpersonu piemērotības novērtēšanas politiku un procedūru izstrādei; 3) prasības dažādības politikas īstenošanai padomes un valdes ietvaros; 4) padomes un valdes locekļu iecelšanas amatā un apmācību organizēšanas kārtību; 5) prasības padomes un valdes locekļu kolektīvās atbilstības novērtēšanai; 6) dažādu korektīvo pasākumu īstenošanas kārtību, ja iestāde, veicot piemērotības novērtēšanu, secina, ka amatpersona neatbilst ievēlēšanai (iecelšanai) amatā.
--	---

<p>Legitīmais mērķis</p>	<p>Noteikumu projekts nepieciešams, lai Latvijas Banka atbilstoši Latvijas Bankas likuma 48. panta pirmajai un otrajai daļai nodrošinātu stabila un likumiem atbilstoša finanšu sektora darbību sabiedrības interesēs, kas iespējams, laikus identificējot un pārvaldot iespējamos riskus, kā arī nosakot kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām skaidras prasības amatpersonu piemērotības novērtēšanai un veicot šo prasību ievērošanas pārbaudes.</p> <p>Indivīdam kā finanšu tirgus sistēmas daļai ir būtiski apzināties un saņemt to aizsardzības līmeni, kuru tam nodrošina finanšu tirgus uzraugs jeb Latvijas Banka, un attiecīgi Latvijas Banka finanšu tirgus uzrauga lomā ir atbildīga par tādu pasākumu veikšanu, kas aizsargā indivīda pamattiesības. Respektīvi, indivīds ir tiesīgs paļauties uz finanšu sistēmas taisnīgu uzraudzību, pretējā gadījumā indivīdam zūd uzticība finanšu sistēmai un motivācija būt šīs sistēmas dalībniekam. Nosakot kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām prasības un veicot šo prasību ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai Latvijas Bankas likumā noteiktā pienākuma – veicināt finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi.</p> <p>Vienlaikus noteikumu projekts nepieciešams, lai ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija direktīvas 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību, ar ko groza direktīvu 2002/87/EK un atceļ direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK, un Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija direktīvas 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza direktīvu 2002/92/ES un direktīvu 2011/61/ES prasības, kā arī lai ieviestu Pamatnostādņu prasības, kuru izdošanas mērķis ir ieviest dalībvalstīm vienotas un konsekventas prasības amatpersonu piemērotības novērtēšanai, tostarp, nosakot iestādēm pienākumu nodrošināt pastāvīgu amatpersonu piemērotības uzraudzību, vienlaikus nodrošinot iestāžu pārvaldības sistēmas efektīvu darbību.</p> <p>Līdz ar to noteikumu projekts tiek izdots citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzībai.</p>
<p>Samērīgums</p>	<p>Atbilstošākais veids, kā noteikt finanšu tirgus dalībniekiem vienotas prasības amatpersonu piemērotības novērtēšanai, kuras nodrošina normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi, ir izdot finanšu tirgus dalībniekiem saistošus noteikumus, kuri sniedz skaidru priekšstatu par vērtēšanas kritērijiem un veicamajām darbībām. Vienlaikus, nosakot vienotas prasības amatpersonu piemērotības novērtēšanai, tiek nodrošināta vienota iestāžu izpratne un pieeja regulējošo prasību interpretācijai un piemērošanai, kas ir būtisks faktors, lai nodrošinātu finanšu tirgus stabilitāti.</p> <p>Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesasniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu piemērošanu.</p>

	<p>Izraugoties piemērotāko līdzekli leģitīmā mērķa sasniegšanai, Latvijas Banka izvērtēja, ka nebūtu atbilstoši izdot, piemēram, zemāka ranga normatīvos aktus, kuri nebūtu finanšu tirgus dalībniekiem juridiski saistoši. Turklāt noteikumu projekta izstrādi pilnvarojošās normas skaidri norāda uz noteikumu izstrādi, kas ļauj Latvijas Bankai ne tikai efektīvāk īstenot no Latvijas Bankas likuma izrietošās tiesības un pienākumus finanšu tirgus dalībnieku uzraudzībā, bet arī veicinās iestāžu pakalpojumu saņēmēju interešu aizsardzību.</p> <p>Vienlaikus ar noteikumu projektu tiek noteiktas prasības, kuras Latvijas Banka uzraudzības ietvaros var konkrēti kontrolēt un nepieciešamības gadījumā par konkrētu prasību pārkāpumu piemērot iestādēm korektīvos pasākumus vai sankcijas.</p> <p>Respektīvi, noteikumu projekts kopumā un tajā ietvertās tiesību normas atbilst samērīguma principam, jo, pirmkārt, ar noteikumu projekta ieviešanu tiek sasniegts leģitīmais mērķis (citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība). Otrkārt, nav iespējams pēc būtības īstenot citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzību ar citiem līdzekļiem, kā arī nepastāv tādi alternatīvi līdzekļi, kas sasniegtu leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē. Treškārt, sabiedrības labums no noteikumu projektā ietverto prasību piemērošanas būs lielāks par nelielu papildu slogu un resursu ieguldījumu, kas konkrētajiem finanšu tirgus dalībniekiem varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem, un tos atsver sagaidāmie ilgtermiņa ieguvumi stabilāka finanšu sektora veidā.</p>
Spēkā stāšanās	Atbilstoši Latvijas Bankas likuma 8. panta otrajai daļai – nākamajā dienā pēc noteikumu publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Nav ietekmes uz Latvijas Bankas budžetu.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Salīdzinājumā ar spēkā esošajiem Noteikumiem Nr. 94 noteikumu projekts neparedz būtiskas jaunas prasības amatpersonu piemērotības novērtēšanai, izņemot prasību attiecīgajām iestādēm nodrošināt vismaz viena neatkarīga padomes locekļa iecelšanu padomē.
Saistītie dokumenti	<p>Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kredītiestāžu likums; 2) Ieguldījumu brokeru sabiedrību likums; 3) Noteikumi Nr. 94; 4) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 27. oktobra normatīvie noteikumi Nr. 201 "Kārtība, kādā iesniedzama informācija un dokumenti kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību amatpersonu piemērotības novērtēšanai" (Latvijas Bankas noteikumu projekts "Noteikumi par kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību amatpersonu piemērotības novērtēšanai iesniedzamajiem dokumentiem");

	<p>5) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 1. decembra normatīvie noteikumi Nr. 227 "Iekšējās kontroles sistēmas izveides normatīvie noteikumi" (Latvijas Bankas noteikumu projekts "Kredītiestāžu pārvaldības sistēmas noteikumi");</p> <p>6) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2022. gada 6. decembra normatīvie noteikumi Nr. 212 "Ieguldījumu brokeru sabiedrību pārvaldības sistēmas izveides normatīvie noteikumi" (Latvijas Bankas noteikumu projekts "Ieguldījumu brokeru sabiedrību pārvaldības sistēmas noteikumi").</p>
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Nav nepieciešama.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts 2024. gada 15. augustā tika publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", aicinot priekšlikumus iesniegt līdz 2024. gada 27. augustam.</p> <p>Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību tika informēta Latvijas Finanšu nozares asociācija un kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības, kas nav tās biedres.</p> <p>Pēc sabiedrības līdzdalībai noteiktā termiņa beigām noteikumu projekts tika iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.</p>
Saskaņošanas rezultāti	<p>Sabiedrības līdzdalības rezultātā par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi.</p> <p>Noteikumu projekts 2024. gada 17. septembrī tika izskatīts Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē, kurā par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi, atbalstot noteikumu projekta iesniegšanu apstiprināšanai Latvijas Bankas padomē.</p>

Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas/ieviešanas tabula

Latvijas Bankas noteikumu projekta nosaukums: "Kredītiestādes un ieguldījumu brokeru sabiedrības amatpersonu piemērotības novērtēšanas noteikumi" (turpmāk – projekts)

Eiropas Savienības tiesību akta nosaukums: Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija direktīva 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību, ar ko groza direktīvu 2002/87/EK un atceļ direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (turpmāk – Direktīva 2013/36/ES)

Eiropas Savienības tiesību akta pants, punkts vai apakšpunkts, kurā paredzētās prasības Latvijā jāizpilda (norāda pēc iespējas konkrētāku teksta vienību)	Projekta punkts/apakšpunkts, kas izpilda A ailē minēto prasību (norāda pēc iespējas konkrētāku teksta vienību)	Vai A ailē minētā prasība ar B ailē minēto projekta punktu/apakšpunktu tiek izpildīta pilnībā vai daļēji? (ja daļēji, norāda, kur un kā ir vai tiks nodrošināta prasības pilnīga izpilde)	Vai B ailē norādītais projekta punkts/apakšpunkts paredz stingrākas prasības nekā A ailē minētā prasība? (ja paredz stingrākas prasības, papildus norāda pamatojumu šādu stingrāku prasību nepieciešamībai)	Vai A ailē minētā prasība ir jāizpilda obligāti? (ja Eiropas Savienības tiesību akts paredz izvēles iespēju, papildus norāda, vai un kādēļ šī rīcības brīvība Latvijā ir vai nav jāizmanto)	Vai A ailē minētais Eiropas Savienības tiesību akts paredz dalībvalsts paziņošanas pienākumu Eiropas Savienības institūcijām? (ja paredz, norāda, kas un kādā termiņā šo paziņošanas pienākumu izpildīs)
A	B	C	D	E	F
Direktīvas 2013/36/ES 91. panta 1. punkta pirmais un otrais teikums	Projekta 5., 6. un 7. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	Latvijas Bankas Ģenerālsekretariāts informēs Finanšu ministriju par šā projekta apstiprināšanu Latvijas Bankas padomē vienas darbdienu laikā pēc

					tā publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Direktīvas 2013/36/ES 91. panta 2. punkts	Projekta 72. un 73. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	Latvijas Bankas Ģenerālsekretariāts informēs Finanšu ministriju par šā projekta apstiprināšanu Latvijas Bankas padomē vienas darbdienas laikā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Direktīvas 2013/36/ES 91. panta 7. punkts	Projekta 85. un 86. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	Latvijas Bankas Ģenerālsekretariāts informēs Finanšu ministriju par šā projekta apstiprināšanu Latvijas Bankas padomē vienas darbdienas laikā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Direktīvas 2013/36/ES 91. panta 8. punkts	Projekta 42. un 58. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	Latvijas Bankas Ģenerālsekretariāts informēs Finanšu ministriju par šā projekta

					apstiprināšanu Latvijas Bankas padomē vienas darbdienu laikā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Direktīvas 2013/36/ES 91. panta 9. punkts	Projekta 94. un 95. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	Latvijas Bankas Ģenerālsekretariāts informēs Finanšu ministriju par šā projekta apstiprināšanu Latvijas Bankas padomē vienas darbdienu laikā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Direktīvas 2013/36/ES 91. panta 10. punkts	Projekta 87. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	Latvijas Bankas Ģenerālsekretariāts informēs Finanšu ministriju par šā projekta apstiprināšanu Latvijas Bankas padomē vienas darbdienu laikā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Eiropas Savienības tiesību akta nosaukums: Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija direktīva 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza direktīvu 2002/92/ES un direktīvu 2011/61/ES (turpmāk – Direktīva 2014/65/ES)

Eiropas Savienības tiesību akta pants, punkts vai apakšpunkts, kurā paredzētās prasības Latvijā jāizpilda (norāda pēc iespējas konkrētāku teksta vienību)	Projekta punkts/apakšpunkts, kas izpilda A ailē minēto prasību (norāda pēc iespējas konkrētāku teksta vienību)	Vai A ailē minētā prasība ar B ailē minēto projekta punktu/apakšpunktu tiek izpildīta pilnībā vai daļēji? (ja daļēji, norāda, kur un kā ir vai tiks nodrošināta prasības pilnīga izpilde)	Vai B ailē norādītais projekta punkts/apakšpunkts paredz stingrākas prasības nekā A ailē minētā prasība? (ja paredz stingrākas prasības, papildus norāda pamatojumu šādu stingrāku prasību nepieciešamībai)	Vai A ailē minētā prasība ir jāizpilda obligāti? (ja Eiropas Savienības tiesību akts paredz izvēles iespēju, papildus norāda, vai un kādēļ šī rīcības brīvība Latvijā ir vai nav jāizmanto)	Vai A ailē minētais Eiropas Savienības tiesību akts paredz dalībvalsts paziņošanas pienākumu Eiropas Savienības institūcijām? (ja paredz, norāda, kas un kādā termiņā šo paziņošanas pienākumu izpildīs)
A	B	C	D	E	F
Direktīvas 2014/65/ES 9. panta 1. punkta pirmais teikums (attiecībā uz Direktīvas 2013/36/ES 91. panta ievērošanu)	Projekta 1. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	Saņemot Latvijas Bankas informāciju par šā projekta apstiprināšanu Latvijas Bankas padomē un publicēšanu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", paziņošanas pienākumu izpildīs Finanšu ministrija.